

hea südame pärast, need teadsivad, et tema oma kaasinimest nende hädas ja mures nõuu ja teuga walmis oli toetama, kus wõimalik, need teadsivad ka, et kus üleüldise elu korra parandamiseks ja heategewate ettevõtete otstarbeks abi ihaldati, temal seal juures ikka lahtine käsi oli. Omast kõrgest wanadusest hoolimata oli ta alati hoolitsew, alati tegew. — See kallis mees on oma pikka elu iga siin põrmpõlwes rohke töö ja waewa järele oma laste ja lastelaste keskes 2. Juunil sel aastal lõpetanud. — Kuna nimi „Laakmann“ Eesti kirjanduse kaasmisega nii väga koos on, siis on küll arwata, et „Kasulise Kalendri“ lugejad selle mehe eluloost natuke lähemat teadust soowivad saada.

Aastal 1802 Septembri kuu 25. päewal sündis Lübeckis, selles wanas kuulsus Hansalinnas, jõuulal kalewi ja siidi kaupmehel August Laakmannil pojule ja pandi temale nimeks Heinrich. Õnnelikud wanemad lootiswad, nagu isegi mõista, et pojast jälle kaupmees pidi saama, nagu isa ja juba wanawanaisa olnud, ja et tema omal ajal jälle isaisade ditsetwat kauplust pidi edasi pidama. Aga Jumal oli seda teistti ära määranud.

Sel ajal määrastwad Napoleoni I. wäehulgad läbi Saksamaa; Laakmanni isalinn oli ikka weel puutumata jäänud, warsti tuli ka temale hukatus kätte. Aastal 1806 algas waen Prantsuse ja Preisi wahel; õnnetumas Jena ja Auerstädti lahingis sai Preisi wägi löödud; üksnes kuulus Blücher sai õnnekaupa üht osa sõjawäge ära peasta ja põgenes sellega, Prantslastest taga aetud, Lübecki linna, hoolimata raadi ja kodanikkude keelust, kes erapooletuks soowiswad jääda. Nagu ette näha, ei suutnud Blücher selles mitte väga kindlas linnas ennast kaitseada, Prantslased tormastwad peale ja Blücher pidi lepingut tegema. Õnnetu linn pidi nüüd hirmsat kolmepäewalist laastamist metsalikesks läinud saagiabnitsejate Prantsuse wäehulkade läbi wälja kannatama. Kõik warandus langes neile saagiks, ja see wõis rahul olla, kes terwe nahaga peasis. Seda kolemust, mis weike Heinrich siin näha sai, ei ole ta ilalgi

meelest suutnud unustada, — kuidas näruse riietega Prantslased tema isa kaubaaita silmastiwad, kallid kalewi ja siidi rullid ära wiiswad, ja mis nad kaasa wõtta ei suutnud, häwitamise tujus ära häwitastiwad. Siis tormastwad joobnud metsalised laastajad elumajasse sisse, riisustwad kõik mis hinnaline, lõiwad maja riistad ja mööblid puruks ja päristwad aga ikka raha ja raha. Nõnda tuli kolmas laastamise päew kätte. Weike Heinrich istus oma ema kae peal, kes nuttes seda hirmsat häwituse paika waadas, — seal häkitselt kuuleb ta hooi pealt kolemaid ähwarduse sõnu Prantsuse keeles; ta waatab aknast wälja ja näeb, kuidas kaks Prantsuse soldatit mõõga ja püstoliga tema meest ähwardawad: ta peab raha andma, kui mitte, siis on tal ots kões. Omas hinge abastuses hüiab ta oma mehe wastu, ta andku rahakassa, mis puukuuri ära peidetud, neile kätte ja peastku nõnda oma elu. Mees ei liigu paigast, aga Prantslased on Saksakeele sõnadest aru saanud — nad leiawad puukuurist raha üles ja lähewad oma teed. See oli wiimne raha.

Jõuulal elujärg on otsas ja wanemad elawad oma 8 lapsedega waewalist elu. Heinrich, kes nõnda üles kaswis, jõudis koolis oma õppimisega usinaste edasi ja tal oli suur himu studeerida, ta oleks heameelega kirjanduspetojaks õppinud. Aga seks puudus tarwilist nõuu ja ta wõttis nõuiks, raamatutrükijaks saada, lootes, et oma pöduraks jäänud isa warem saaks toetada ja nõnda oma armsate raamatutega ikka kottu jääda. Pärast õppimise aega Lübeckis rändas ta kõik Saksamaa läbi, kord ühes, kord teises paigas tööd tehes, et ennast omas kunstis täiendada, seal kõrwal aga ikka hooles olles oma haridust ja teadust kaswatada. Tema jõudis oma rändamisel — ikka jalgsi — wiimaks ka Pariisi linna, kus ta pikemat aega ühes kuulsas trükikojas ametis oli. Nii jõudis 1830. aasta kätte ja Prantslastel oli praegu nõuu käsil, jälle üht mäsjamise kaitset teha. Laakmannil ei olnud lusti, nende rabutu peade politika asjadesse ennast segada, ta pani asjad kotti ja rändas koju.